

Mandaatnotitie

De Leden Rajkowski (VVD) en Boomsma (JA21)

Aan

Vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Datum

29 januari 2026

Te betrekken bij

Procedurevergadering 5 februari 2026 commissie OCW

Mandaatnotitie Rapporteurschap Horizon Europe

Inleiding

Tijdens de procedurevergadering van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) van 4 december 2025 is besloten om de leden Rajkowski (VVD) en Boomsma (JA21) aan te stellen als EU-rapporteurs voor het voorstel voor de [verordening](#) en het [raadsbesluit](#) met betrekking tot het [10e Europese Kaderprogramma](#) voor onderzoek en innovatie (Horizon Europe). De Europese Commissie presenteerde dit voorstel op 16 juli 2025. Daarnaast heeft de Commissie in haar [werkprogramma](#) voor 2026 aangekondigd in het derde kwartaal een voorstel in te dienen voor een Europese Onderzoeksruimtetwet. De rapporteurs zijn voornemens om ook dit voorstel te betrekken bij hun rapporteurschap.

1 Doel van het rapporteurschap

Het EU-rapporteurschap richt zich in de eerste plaats op Horizon Europe, dat deel uitmaakt van het [Meerjarig Financieel Kader](#) (MFK). Horizon Europe beoogt met gerichte financiering en internationale consortia het Europese kennis- en innovatie-ecosysteem te versterken. De Europese Commissie is voornemens om tussen 2028-2034 ongeveer €175 miljard beschikbaar te stellen voor het programma. Op dit moment wordt over dit voorstel onderhandeld in de Raad en in het Europees Parlement. Het kabinet maakte eerder haar onderhandelingspositie kenbaar middels een [BNC-fiche](#). De lidstaten zullen naar verwachting in de Raad onderhandelen over het voorstel tot eind 2026. Over het budget wordt tot eind 2027 onderhandeld. De Tweede Kamer kan in deze fase de onderhandelingsinzet van de minister beïnvloeden tijdens voorbereidende commissieactiviteiten over de Raad van Concurrentievermogen.

Daarnaast omvat het rapporteurschap de Europese Onderzoeksruimtetwet (European Research Act, ERA). Deze wet beoogt bij te dragen aan een interne markt voor kennis, en daarmee aan de zogenoemde 'vijfde vrijheid' zoals beschreven door [Enrico Letta](#). De vijfde vrijheid moet zich richten op een vrij verkeer van onderzoek, innovatie, kennis en onderwijs in de Europese interne markt. De ERA zal naar verwachting randvoorwaarden scheppen voor de interne markt voor kennis en bijdragen aan verdere harmonisatie. De wetgeving moet daarmee de structurele fragmentatie verhelpen, carrières in de wetenschap

verbeteren en verdere grensoverschrijdende samenwerking mogelijk maken. De ERA bevindt zich momenteel nog in de schrijffase. De invloed van de Tweede Kamer is in deze fase het grootst omdat het kabinet nog geen onderhandelingspositie heeft ingenomen.

De rapporteurs zullen tijdens het rapporteurschap rekening houden met recent verschenen rapporten die zich richten op wetenschap en (Europees) Concurrentievermogen. Voorbeelden hiervan zijn het rapport van [Mario Draghi](#), het rapport van de expertgroep [Heitor](#), het [Wennink](#)-rapport en het rapport van Enrico Letta.

Het doel van het rapporteurschap is:

- het versterken van de informatiepositie van de Tweede Kamer;
- het bevorderen van een goede behandeling van beide voorstellen binnen de commissie OCW.

2 Activiteiten

De rapporteurs stellen de volgende activiteiten voor:

1. Overdracht schriftelijk overleg Raad van Concurrentievermogen (onderzoek)

Om de behandeling van de Europese Raden waar onderzoek op de agenda staat te verbeteren zijn de rapporteurs voornemens om (tijdelijk) de behandeling van het thema onderzoek in de Raad van Concurrentievermogen over te laten dragen aan de commissie OCW. Ook blijft commissie OCW op deze wijze op de hoogte van de Europese ontwikkelingen met betrekking tot onderzoek.

De rapporteurs verzoeken de commissie voor Economische Zaken om het voortouw voor het schriftelijk overleg over het onderzoekdeel van de Raad van Concurrentievermogen voor het komende halfjaar over te dragen aan de commissie OCW. Dit betreft de (informele) Raad in maart 2026 en de (formele) Raad in mei 2026. Daarnaast vragen de rapporteurs de commissie EZ te overwegen om dit ook bij toekomstige activiteiten te doen wanneer belangrijke besluiten worden genomen over Horizon Europe, de Europese Onderzoeksruimtetwet of andere Europese onderzoek wetgeving.

2. Werkbezoek aan Brussel

In maart 2026 brengen de rapporteurs een werkbezoek aan Brussel om meer inzicht te krijgen in de voorstellen en het Europese krachtenveld. Tijdens dit bezoek spreken zij met onder andere Neth-er (Netherlands House for Education and Research), de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Europese Commissie en het Europees Parlement.

3. Introductiebijeenkomst onderzoeks- en wetenschapsbeleid

De rapporteurs verzoeken het ministerie om tijdens de introductiebijeenkomst op 3 maart 2026 aandacht te besteden aan de Europese ontwikkelingen op het gebied van wetenschap en concurrentievermogen.

Deze eerste drie activiteiten leiden tot een tussentijds verslag van de rapporteurs, dat door de commissie benut kan worden tijdens de inbreng van het s.o. voor de Raad van Concurrentievermogen medio maart 2026.

4. Rondetafelgesprek 'Wetenschap en (Europees) concurrentievermogen'

De rapporteurs organiseren een rondetafelgesprek over 'Wetenschap en (Europees) concurrentievermogen'. Hierbij brengen zij nationale gesprekspartners samen die toelichting geven op de bijdrage en uitdagingen van Horizon Europe, voorbeelden van onderzoeken en innovaties die door het programma hebben plaatsgevonden en de noodzakelijke randvoorwaarden voor een goed onderzoek- en innovatie-ecosysteem. De commissie voor Economische Zaken wordt hierbij uitgenodigd als volgcommissie. Het formele voorstel voor het gesprek wordt op een later moment aan de commissie OCW voorgelegd, hieronder een voorstel op hoofdlijnen.

Blok 1: nationale vertegenwoordigers van wetenschap	NWO, Rathenau, UNL, KNAW
Blok 2: inspirerende voorbeelden van onderzoek en innovatie	Bijvoorbeeld: • EU-ToxRisk / RISK-HUNT3R - Chemical Safety Testing Without the Use of Animals • MACBETH • Membranes And Catalysts • Beyond Economic and Technological Hurdles • Beyond Bad Apples • Towards a Behavioral and Evidence-based Approach to Promote Research Ethics and Research Integrity in Europe • IP-PAD • Interdisciplinary Perspectives on the Politics of Adolescence & Democracy

De opbrengsten van dit rondetafelgesprek kunnen door de commissie worden benut voor het s.o. over de Raad van Concurrentievermogen medio mei 2026.

3 Duur van het rapporteurschap

Het rapporteurschap richt zich enerzijds op het wetgevingsproces rond Horizon Europe, dat al van start is gegaan. Het kabinet heeft op dit onderwerp al een positie ingenomen, maar de Kamer kan deze positie nog bijsturen met een schriftelijk overleg medio maart. Voor de behandeling van de Europese Onderzoeksruimtetwet anderzijds is Kamerinbreng het meest effectief vóór het kabinet zijn positie bepaalt. Hier kan een schriftelijk overleg medio mei voor worden benut. Het rapporteurschap loopt daarom van februari tot en met mei (eindverslag begin juni).

4 Rapportage

De rapporteurs houden de commissie tijdens het rapporteurschap op de hoogte van hun bevindingen via een tussen- en eindverslag. Kamerleden kunnen gedurende het rapporteurschap bij de rapporteurs terecht voor nadere informatie.

5 Planning

Maart 2026	Ambtelijke introductie Onderzoeks- en wetenschapsbeleid
	Werkbezoek Brussel
	Schriftelijk overleg Raad van Concurrentievermogen (onderzoek)
	Tussentijdsverslag
Mei 2026	Rondetafelgesprek: 'Wetenschap en Europees Concurrentievermogen'
	Schriftelijk overleg Raad van Concurrentievermogen (onderzoek)
Juni 2026	Eindverslag